

κῆς. «Όταν οἱ ἄνθρωποι ἐκβοῦν ἀπὸ τὴν σωτήριον κιβωτὸν τῆς ἐθνικῆς των ὑπάρξεως πνίγονται ἐξ ἅπαντος εἰς τὸν κατακλυσμὸν τῆς κακοηθείας».

Τὴν ὁμιλίαν παρηκολούθησαν ὁ Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος κ. Ν. Μπρούμας, ὁ Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Ἀχ. Ξεάρχος, ὁ Ὑπατος Ἀρμοστής τῆς Κύπρου κ. Ἀσσιώτης, οἱ διπλωματικοὶ ὑπάλληλοι Ἑλλάδος καὶ Κύπρου, ὁ διευθυντῆς τοῦ περιοδικοῦ «Κρίκος» κ. Ι. Χατζηπατέρας, ἐκπρόσωποι Σωματείων, τὰ μέλη τῆς Ἑταιρείας, Ἀγγλοὶ φιλέλληνες καὶ ἰκανὸς ἀριθμὸς τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁμιλίας ὁ Πρόεδρος κ. Κ. Χατζηπατέρας, ἐξάρας διὰ βραχείων τὴν σημασίαν τῆς ὁμιλίας, ἰδίᾳ διὰ τοὺς Ἕλληνας τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἐξέφρασε τὴν εὐχὴν ἵνα αὕτη ἴδῃ τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος.

Μετὰ ταῦτα τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἑταιρείας ἐδεξιόωθῃ εἰς μίαν ἐνδρόχωρον αἴθουσαν τοῦ Royal Over-Seas League ἅπαντας τοὺς παρευρεθέντας εἰς τὴν διάλεξιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11ῃ Δεκεμβρίου 1972

Μετὰ τιμῆς

Δ. Β. Βαγιακάκος

Γ'.

ΕΚΘΕΣΙΣ

**Τίτου Π. Γιοχάλα δ. Φ. Συντάκτου τοῦ Κέντρου Συντάξεως
τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν
περὶ συμμετοχῆς του εἰς τὸ Διεθνὲς Ἀλβανολογικὸν Colloquium
τοῦ Innsbruck τῆς Αὐστρίας (28 Σεπτεμβρίου — 3 Ὀκτωβρίου 1972).**

Πρὸς τὴν Σὴν Σύγκλητον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

(Διὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Κέντρου Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ).

Κύριε Γενικὲ Γραμματεῦ,

Κατόπιν προσωπικῆς προσκλήσεως παρὰ τῆς Ὄργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διεθοῦς Ἀλβανολογικοῦ Colloquium, ὁργανωθέντος ὑπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Συγκριτικῆς Γλωσσολογίας τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Innsbruck τῆς Αὐστρίας, τῇ προτάσει τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Κέντρου Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Δ. Βαγιακάκου, ἐγκρίσει δὲ καὶ ἀρωγῇ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, μετέβην εἰς Innsbruck καὶ μετέσχον τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου τούτου.

Τὸ συνέδριον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔλαβον μέρος ἐπιστημονικοὶ ἀντιπρόσωποι ἐκ δέκα ἐννέα ξένων κρατῶν, εἶχε γλωσσικὸν κυρίως χαρακτῆρα καὶ ἦτο ἀφιερωμένον εἰς τὸν θεμελιωτὴν τῆς γλωσσικῆς ἀλβανικῆς ἐπιστήμης, Αὐστριακὸν καθηγητὴν Norbert Jokl († 1942).

Ὁ καθηγητῆς τῆς Γλωσσολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Τιράνων Eqrem Çabej, ὅστις ὑπῆρξε μαθητῆς τοῦ τιμωμένου καθηγητοῦ, ἀνέπτυξεν εἰς ἓνα πυκνότερον λόγον του τὴν προσωπικότητα καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν προσφορὰν τοῦ Ν. Jokl. Μετὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Αὐστριακοῦ καθηγητοῦ Otto Haas περὶ τῆς συμβολῆς τῆς Αὐστρίας εἰς τὴν Ἀλβανολογίαν καὶ Βαλκανιολογίαν, ὁ

γνωστός γλωσσολόγος καθηγητής ἐξ Ἰταλίας Carlo Tagliavini ἐξέθεσε κατὰ συγκριτικὸν τρόπον τὰς τελευταίας δραματικὰς στιγμὰς τῆς ζωῆς τοῦ Jokl, μετὰ τοῦ ὁποίου ἦτο πολὺ συνδεόμενος.

Μία σειρά ἀνακoinώσεων ἀνεφέρθη εἰς τὰς μέχρι τοῦδε ἀλβανολογικὰς σπουδὰς εἰς διαφόρους χώρας τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Ὁ καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Τιράνων *Maihir Domi* ἀνεφέρθη εἰς τὰς γλωσσικὰς ἀλβανολογικὰς ἐρεῦνας τῆς σημερινῆς Ἀλβανίας, τονίσας τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν δραστηριότητα, ἣ ὅποια ἀνεπτύχθη τὸν τελευταῖον καιρὸν εἰς τὴν Ἀλβανίαν. Ἀνέφερον ὅτι ἐτοιμάζεται νέον, πλήρες λεξικὸν τῆς ἀλβανικῆς γλώσσης καὶ ὅτι τυποῦται ἤδη τὸ Ἑτυμολογικὸν Λεξικὸν τῆς Ἀλβανικῆς τοῦ καθηγητοῦ *E. Çabej*. Ὁ καθηγητής *Sherqet Pllana* ἀνεφέρθη εἰς τὰς ἀλβανολογικὰς ἐρεῦνας εἰς *Kossovo* τῆς Γιουγκοσλαβίας. Εἰς τὴν πόλιν *Priština* τοῦ *Kossovo* ὑπάρχει ἀλβανικὸν Πανεπιστήμιον, τὸ ὅποιον ἐκδίδει τέσσαρα ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ Ἀλβανολογίας. Ἡ ἀνακοίνωσις τοῦ καθηγητοῦ *Arton Vraciu* ἀνεφέρετο εἰς τὰς ἀλβανολογικὰς καὶ βαλκανιολογικὰς σπουδὰς ἐν Ρουμανίᾳ, τοῦ δὲ Ἀμερικανοῦ γλωσσολόγου *Eric Hamp* εἰς τὰς αὐτὰς σπουδὰς ἐν Ἀμερικῇ. Ὁ διακεκριμένος Ἀμερικανὸς καθηγητής ἐτόνισεν ἰδιαιτέρως τὴν συμβολὴν εἰς τὸν τομέα τῆς Βαλκανιολογίας τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικῆς *Καζάζη* καὶ *Μούτσου*. Ἐτεροὶ σύνεδροι ἀνεφέρθησαν εἰς τὰς ἀλβανικὰς ἐρεῦνας εἰς τὴν Ρωσίαν (*A. Shurca*), εἰς Ἀνατολικὴν Γερμανίαν (*W. Fiedler*), εἰς Βέλγιον (*C. Juquois*), εἰς Τσεχοσλοβακίαν (*V. Polak*), κ.ἄ.

Διὰ τὰς σχέσεις τῆς ἀλβανικῆς γλώσσης μετὰ τῆς ἰνδογερμανικῆς ὁμίλησεν ἡ καθηγήτρια εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ *Lenigrad* *Agnia Desnitsaja*, ἣ ὅποια ἐξήτασε τὰς ἀρχαιότερας μορφὰς τῆς ἀλβανικῆς. Ἡ ἀνακοίνωσις προεκάλεσεν ἐνδιαφέρον καὶ συζητήσεις μεταξὺ τῶν συνέδρων. Ὁ καθηγητής *E. Çabej* ὑπεστήριξεν ὅτι πολλὰ ἑτυμολογικὰ ἀπόψεις τοῦ γνωστοῦ ἀλβανολόγου *G. Meyer*, ὅστις ἐτόνισε τὰ ξένα γλωσσικὰ δάνεια τῆς ἀλβανικῆς γλώσσης, ἐρμηνεύονται σήμερον πειστικώτερον διὰ τῆς ἀλβανικῆς, κατόπιν τοῦ νέου διαλεκτολογικοῦ ὕλικου, τὸ ὅποιον ἔγινε γνωστὸν ἐκ προσφάτων ἐρευνῶν εἰς Ἀλβανίαν ἢ ἀλβανοφώνους περιοχὰς τῆς *Καλαβρίας* καὶ *Σικελίας*. Ἐνδιαφέρον ἐπίσης προεκάλεσαν αἱ ἀνακοινώσεις τῶν καθηγητῶν *V. Georgiev*, *E. Hamp* καὶ *I. Pudic*.

Ἰδιαιτέρα σημασία ἀπεδόθη εἰς τὰς ἀνακοινώσεις τὰς σχετικὰς μὲ τὴν ἱστορικὴν ἐξάπλωσιν τῶν Ἀλβανῶν. Ὁ καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου τῆς *Priština* τῆς Γιουγκοσλαβίας *Hasan Kaleshi* ὁμίλησε περὶ τῆς ἐξαπλώσεως τῶν Ἀλβανῶν εἰς *Kossovo* κατὰ τὸν *ΙΕ'* καὶ *ΙΖ'* αἰῶνα ἀντλήσας ὕλικον ἐξ ἀνεκδότων ἐγγράφων. Τέλος ὁ καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ *Chicago* *E. Hamp* ὁμίλησε περὶ τῆς γεωγραφικῆς ἐξαπλώσεως καὶ διαλεκτολογικῆς διαρθρώσεως τῆς ἑλληναλβανικῆς διαλέκτου (ἀρβανίτικα) ἐν Ἑλλάδι. Ὁ ἐν λόγῳ καθηγητής ἐτόνισε τὴν μεγάλην διαλεκτολογικὴν ὁμοιότητα μεταξὺ τῆς ἑλληνο-ἀλβανικῆς καὶ ἰταλο-ἀλβανικῆς διαλέκτου ὑποστηρίζας τοιοῦτοτρόπως ἐμμέσως τὰ συμπεράσματα προσφάτως τυπωθεῖσας ἱστορικῆς μου μελέτης, εἰς τὴν ὅποιαν ἐτόνιζα ὅτι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ἀλβανικῶν ἀποικιῶν τῆς Ἰταλίας ἀπηρτίσθη ἐξ Ἑλλήνων καὶ τῶν ποτε ἐν Ἑλλάδι ἐγκατασταθέντων Ἀλβανῶν (*ΙΠ' - ΙΑ'* αἰῶνες).

Τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου μετέσχον διὰ δύο ἀνακοινώσεων. Εἰς τὴν πρώτην ἐξ αὐτῶν ὁμίλησα ἰταλιστὶ «Περὶ τῶν Ἀλβανολογικῶν Σπουδῶν ἐν Ἑλλάδι», τονίσας τὴν συμβολὴν τῶν Ἑλλήνων ἐρευνητῶν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ἱστορίας, γλώσσης, ἐπωνύμων, τοπωνυμίων καὶ λαογραφίας τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐγκατασταθέντων Ἀλβανῶν. Εἰς τὴν δευτέραν ἀνακοινώσίν μου ὁμίλησα γερμανιστὶ «Περὶ τῶν ἑλληνικῶν ἐπωνύμων καὶ τοπωνυμίων τῶν ἀλβανοφώνων τῆς Σικελίας».

Εἰς ταύτην ὑπεστήριξα ὅτι μετὰ τῶν Ἀλβανῶν τῆς Πελοποννήσου — γλωσσικῶς εἰς ἰκανὸν βαθμὸν ἐξελληνισθέντων —, συναπεχώρησεν ἐξ Ἑλλάδος μετὰ τῶν μέσων τοῦ ΙΕ' καὶ τῶν μέσων τοῦ ΙΣ' αἰῶνος καὶ σημαντικὸς ἀριθμὸς Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι ἐγκατεστάθησαν μετὰ τῶν Ἀλβανῶν τούτων εἰς διάφορα χωρία τῆς Κ. Ἰταλίας καὶ Σικελίας. Τοῦτο ἐπιβεβαιοῦται, ἐκτὸς τῶν σχετικῶν ἱστορικῶν ἐγγράφων τῆς ἐποχῆς, καὶ ἐκ τῶν ἑλληνικῶν τοπωνυμίων (ὡς Δρόμος, Φυλακὴ, Χώρα, Ξεροβοῦνι κ.ἄ.) καὶ ἐκ τῶν ἑλληνικῶν ἐπωνυμίων (ὡς Ἀργυρόπουλος, Χρυσάφης, Παπαδόπουλος, Σοφιανός, Σκιαδάς, Μουστάκας, Σκυλιτζῆς κ.ἄ.), τὰ ὁποῖα συνέλεξα εἰς Σικελίαν. Ἐπὶ τῆς ἀνακοινώσεώς μου ταύτης ἐγένετο κατόπιν συζήτησις μετὰ τῶν καθηγητῶν Ε. Çabej, C. Tagliavini καὶ ἐμοῦ.

Τὰς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου παρηκολούθησε καὶ ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Μ. Σετᾶτος.

Πολλὰ ἄλλα ἀνακοινώσεις ἠκούσθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Διεθνoῦς Ἀλβανολογικοῦ τούτου Colloquium, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀρίστη ὀργάνωσις ὀφείλεται εἰς τὸν ἀλβανολόγον τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Innsbruck γλωσσολόγον καθηγητὴν Hermann Ölberg.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14ῃ Δεκεμβρίου 1972

Μετὰ σεβασμοῦ
Τίτος Π. Γιοχάλας

Δ'.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Τίτου Π. Γιοχάλα δ. Φ.

Συντάκτου τοῦ Κέντρου Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ
τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν
περὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Πρώτου Ἰλλυρολογικοῦ Συνεδρίου τῶν Τιράνων
(15 - 20 Σεπτεμβρίου 1972).

Πρὸς τὴν Σὴν Σύγκλητον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν
(Διὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Κέντρου Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ).

Κύριε Γενικὲ Γραμματεῦ,

Κατόπιν προσωπικῆς προσκλήσεως παρὰ τῆς Ὄργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Πρώτου Ἰλλυρολογικοῦ Συνεδρίου τῶν Τιράνων, τῇ προτάσει τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἰδρύματος Μελετῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Κέντρου Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ἐγκρίσει δὲ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, μετέβην εἰς Τίρανα τῆς Ἀλβανίας, ἔνθα παρηκολούθησα τὰς ἐργασίας τοῦ συνεδρίου τούτου.

Μεγαλυτέρα βαρῦτης τῶν ἀλβανικῶν ἀνακοινώσεων ἐδόθη εἰς τὸ πρόβλημα τῆς καταγωγῆς τῶν Ἀλβανῶν καὶ εἰς τὰς σχέσεις Ἰλλυριῶν — Ἀλβανῶν καὶ Ἰλλυρικῆς - ἀλβανικῆς γλώσσης. Ὁ